

Brussel, 20 maart 2014

• Persmededeling Jaarverslag 2013 •

Een uitzonderlijk moeilijke conjunctuur

We kenden twee opeenvolgende jaren zonder echte economische groei (- 0,1% in 2012 en + 0,2% in 2013). Maar opmerkelijk is vooral de duur van de crisis die eind 2008 begon. Sinds de Tweede Wereldoorlog kenden we nog nooit een periode van 5 jaar met zo een zwakke economische groei in België en in Europa.

De volledige werkloosheid is gestegen

Die aanhoudende crisis woog op de werkgelegenheid en leidde tot een toename van de werkloosheid in 2013.

Het aantal door de RVA getelde werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) steeg met 15 234 eenheden in 2013 en bedraagt 432 484 in maandgemiddelde, dat is 3,7% meer dan in 2012.

Die stijging is evenwel gedeeltelijk toe te schrijven aan een reglementaire wijziging, namelijk het optrekken, vanaf 1 januari 2013, van de leeftijd waarop een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende kan worden aangevraagd. Die leeftijd werd van 58 op 60 jaar gebracht. Zo daalde in 2013 het aantal aanvragen om vrijstelling voor de oudere werklozen van 58 of 59 jaar met 12 542 eenheden ten opzichte van 2012. Er zijn dus meer werkzoekende werklozen en minder niet-werkzoekende werklozen.

Het totale aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (met of zonder bedrijfstoelage), werkzoekenden en niet-werkzoekenden (in totaal 651 059), is trouwens slechts met 0,8% gestegen (+ 5 269 personen).

De geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België (8,4%) blijft gevoelig lager dan het EU-gemiddelde (10,9%) en het gemiddelde van de eurozone (12,1%).

In een uitzonderlijke context van een dergelijke langdurige slechte conjunctuur kan die stijging van de volledige werkloosheid als beperkt worden beschouwd.

De stijging is het grootst in Vlaanderen, bij mannen en bij de jongeren

De stijging van de werkloosheid in vergelijking met een jaar geleden bedroeg + 6,8% in Vlaanderen. In Wallonië was dat + 2,3% en in Brussel + 0,6%. De werkloosheidsgraad in Vlaanderen blijft niettemin veel lager dan in de twee andere regio's.

De werkloosheid steeg vooral bij de mannen (+ 6,1%) en minder bij de vrouwen (+ 0,7%).

De jeugdwerkloosheid steeg sneller (+ 4,9 % voor de -25-jarigen) dan in de hogere leeftijdsklassen (+ 3,7% voor de 25-49-jarigen en + 2,9% voor de 50-jarigen en ouder). De stijging van de werkloosheid bij de jongeren is in de loop van het jaar evenwel vertraagd (+ 8,1% in het 2de kwartaal en + 2,9% in het 4de kwartaal). Die van de oudsten is daarentegen versterkt onder de invloed van de voormelde verhoging van de leeftijd voor vrijstelling van inschrijving als werkzoekende.

De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) steeg gevoelig (+ 8,5%), net als de werkloosheid van 1 tot 2 jaar (+ 7%). Voor de langdurige werkloosheid zette de daling zich voort (- 1,4 %).

Daling van de tijdelijke werkloosheid en van de werkloosheid met bedrijfstoelage

De tijdelijke werkloosheid is in 2013 gestegen met + 4,8%. Die stijging is evenwel enkel toe te schrijven aan de tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer, die in 2013 een forse stijging van 36,9% heeft gekend als gevolg van een bijzonder lange en strenge winter. De tijdelijke werkloosheid wegens gebrek aan werk ten gevolge van economische oorzaken, die een beter beeld geeft van de evolutie van een lichtjes verbeterende conjunctuur, is evenwel met - 4,2% gedaald.

Het aantal vrijgestelde oudere werklozen en het aantal werklozen met bedrijfstoelage (de vroegere bruggepensioneerden) zijn ook gedaald in 2013 (respectievelijk met - 8,1% en - 3,2%). De evolutie in die groepen wordt beïnvloed door een kleinere instroom, maar vooral door een grotere uitstroom naar het pensioenstelsel.

Daling in de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet

Voor het eerst sinds 1995 daalt het aantal personen dat een uitkering ontvangt voor loopbaanonderbreking of tijdskrediet. De daling bedraagt 0,9 % in 2013 (- 2 673 eenheden) en is te verklaren door de hervormingen die in 2012 en 2013 werden ingevoerd.

Nuttige maatregelen om de werkgelegenheid te ondersteunen

Onder de maatregelen die door de RVA werden uitgevoerd en die de stijging van de werkloosheid hebben kunnen afremmen, moeten worden vermeld:

- het systeem van tijdelijke werkloosheid dat, zelfs indien het schokbrekend effect ervan minder uitgesproken was dan in 2009, nog door 51 252 verschillende ondernemingen en 438 688 werknemers werd gebruikt;
- de regeling van de dienstencheques die, niettegenstaande de stijging van de prijs van de cheques, de maatregelen voor de professionalisering van de sector en de versterkte controles, het aantal gepresteerde uren nog zag toenemen met 6,1% (8,6% in 2012) en opnieuw bijkomende jobs creëerde ten opzichte van de reeds eind 2012 getelde 117 007 jobs;
- de activeringsmaatregelen, waaronder het met 11,1% groeiende Activa-plan, hebben de tewerkstelling van de langdurig of oudere werklozen verder ondersteund. Het luik

van dat plan dat gericht is op de laaggeschoolde jongeren die sedert 1 jaar werkloos zijn, werd vanaf 1 juli 2013 gevoelig versterkt, met aanzienlijke voordelen voor de ondernemingen (subsidie van 1 000 EUR op het loon gedurende 36 maanden). Met dat plan werden eind 2013 al 3 402 jongeren aan een job geholpen.

Het nauwgezette en uniforme beheer van de RVA inzake controle, en het gebruik van nieuwe technieken die resulteren in gerichtere onderzoeken, maken het ook mogelijk om de misbruiken en de fraude te bestrijden en om het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik te verminderen.

Globale uitgaven die lichtjes dalen bij vaste prijzen

De gemiddelde maandelijkse werkloosheidsuitkering voor de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen bedroeg 960,46 euro per maand in 2013. Dat is een stijging met 3% ten opzichte van 2012, voornamelijk toe te schrijven aan de indexering (2%) en aan de instroom van nieuwe werklozen, die de hoogste uitkeringspercentages genieten.

De uitgaven voor volledige werkloosheid zijn in 2013 met 4,2% gestegen in lopende prijzen en met 2,2% in vaste prijzen. De totale uitgaven van de RVA, zonder de dienstencheques, zijn daarentegen gedaald met 1,4% in constante prijzen, als gevolg van de daling van de uitgaven voor de activeringsprogramma's en voor het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag.

Talrijke reglementaire wijzigingen

In 2013 moest de RVA nog 38 nieuwe reglementaire wijzigingen implementeren, maar die waren over het algemeen minder complex. Laten we toch 3 belangrijke wijzigingen vermelden:

- de maatregelen om de inschakeling van jongeren te vergemakkelijken, namelijk de instapstages en het Activa-aanwervingsplan dat werd versterkt voor de jongeren van minder dan 27 jaar (30 jaar op 1 januari 2014);
- de wijzigingen en uitbreidingen van het opvolgingssysteem met betrekking tot het zoekgedrag naar werk;
- de wijzigingen in het stelsel van de dienstencheques in het kader van de professionalisering van de sector en de financiële leefbaarheid van het stelsel.

Meer doen met minder en zijn verbintenissen nakomen

De RVA voert de bezuinigingen uit die aan alle overheidsdiensten werden opgelegd en beheert rigoureuus de publieke middelen die hem ter beschikking worden gesteld.

Ondanks een hoog werkvolume en nieuwe opdrachten is het personeelsbestand met 8% (356 eenheden) gedaald tegenover 4 jaar geleden. Die daling houdt rekening met de aanwerving van 53 facilitatoren voor de uitbreiding van de opdracht van de opvolging van het actieve

zoekgedrag naar werk. Zonder die nieuwe opdracht zou de daling meer dan 400 personen hebben bedragen (- 9,2%).

Ondanks de daling van het personeelsaantal heeft de RVA in 2013 alle verbintenissen van zijn nieuwe bestuursovereenkomst nageleefd, op twee kleine uitzonderingen na, en dat dankzij de investering, de motivatie en de competenties van alle personeelsleden die we daarvoor erkentelijk zijn. Bovendien was er een verhoogd werkvolume, bijvoorbeeld: het aantal behandelde dossiers in toelaatbaarheid (toekenning van het recht op uitkeringen) nam in 2013 toe met meer dan 10%.

Ook het Fonds voor vergoeding van de werknemers die worden ontslagen in geval van sluiting van een onderneming, dat afhangt van de RVA, wordt geconfronteerd met een continue stijging van het werkvolume sinds 2007. Het jaar 2013 was bovendien een recordjaar wat het aantal faillissementen betreft.

Het naleven van de nieuwe bestuursovereenkomst, met 181 verbintenissen tegenover 126 in de vorige, garandeert ook een goede dienstverlening aan de sociaal verzekerden en de werkgevers.

In de tevredenheidsenquête die werd uitgevoerd in 2013 lag het tevredenheidspercentage van de bezoekers over de dienstverlening door het personeel van de RVA opnieuw zeer hoog (91%).

Voortzetting van de modernisering

De RVA blijft investeren in de informatisering van zijn werkprocessen. Zo is het mogelijk om alle verbintenissen na te komen en op een efficiënte manier de uitgebreidere en complexere opdrachten uit te voeren.

De RVA heeft de ontwikkeling van elektronische transacties voortgezet. In 2013 werden meer dan 14 000 werkkaarten voor werkzoekenden volledig elektronisch aangevraagd en afgeleverd. De aanvraag om onderbrekingsuitkeringen (waaronder het ouderschapsverlof en het verlof voor medische bijstand) kan sinds eind 2013 zowel voor de werkgever als voor de werknemer ook volledig elektronisch gebeuren (744 aanvragen). De RVA maakt steeds vaker gebruik van de eBox - de nieuwe elektronische mailbox van de sociaal verzekerden - die eind 2013 meer dan 34 000 actieve adressen telde.

Ook de dienstverlening aan werkgevers gebeurt steeds meer op digitale wijze. In 2013 werden meer dan 1,2 miljoen aangiftes tijdelijke werkloosheid elektronisch ingediend (zijnde 96% tegenover 51% in 2010). Het aantal elektronische aangiftes van sociaal risico (elektronische variant van de papieren formulieren) is in 2013 nog met 46% gestegen, en heeft de kaap van 3,7 miljoen overschreden. De elektronische aangiftes in de werkloosheidssector vertegenwoordigen 90% van de elektronische aangiftes van sociaal risico voor de volledige sociale zekerheid. Via het netwerk van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid heeft de RVA ook 55 miljoen attesten overgemaakt aan zijn partners. De RVA zelf kreeg 44 miljoen attesten en voerde 29 miljoen consultaties uit.

De RVA wil zo efficiënt mogelijk fraude en oneigenlijk gebruik bestrijden en informatiseert daarom verder zijn controleprocedures. Datamatching, zowel a priori als a posteriori, wordt verder veralgemeend. Ook wordt steeds meer gebruik gemaakt van datamining om de

onderzoeken beter toe te spitsen op de risicosituaties. Dat heeft als resultaat dat de RVA nooit eerder een zo hoog bedrag aan onterecht ontvangen uitkeringen heeft vastgesteld (en waarvoor hij terugbetaling heeft bevolen), namelijk 129 miljoen euro, met inbegrip van de terugvordering van bepaalde voorschotten, en dat niettegenstaande het feit dat de RVA door preventieve acties veel meer dan voorheen, onverschuldigde betalingen kan voorkomen.

Ten slotte heeft de RVA, om de arbeidsomstandigheden van zijn medewerkers en het onthaal van zijn klanten te optimaliseren, zijn telefonienetwerk volledig gemoderniseerd. Het netwerk van het hoofdbestuur en van de lokale bureaus is voortaan gekoppeld aan het informaticanetwerk. De RVA moderniseert ook verder zijn gebouwen en zijn infrastructuur, onder andere in Leuven en in Boom, ook in functie van het telewerk.

Ontwikkeling van de medewerkers

Continue vorming en het delen van kennis zijn al heel lang ingeburgerd.

In 2013 verzorgden 198 interne lesgevers 76% van de ongeveer 8 000 gevolgde opleidingsdagen op het hoofdbestuur. De opleiding is voornamelijk gericht op de nieuwe reglementeringen en de opleiding van de kaderleden.

Het aanbod aan klassieke opleidingen wordt in toenemende mate aangevuld en vervangen door e-learningmodules.

De RVA maakt daarbij ook gebruik van een teleconferentiesysteem waarmee opleidingen op afstand kunnen worden gegeven, in de vorm van webinars. Zo kan onmiddellijk een groter aantal medewerkers worden opgeleid op een interactieve manier en zonder verplaatsingskosten of -tijd.

Telewerk thuis en in satellietbureaus werd in 2013 geleidelijk uitgebreid tot 451 medewerkers (108 in 2012) en dat proces wordt voortgezet.

Duurzame ontwikkeling en maatschappelijke verantwoordelijkheid

Sinds 2012 beschikt de RVA over een milieubeheersysteem. De RVA heeft in 2013 zijn water-, elektriciteits- en papierverbruik nog verminderd.

Na aanzienlijk voorbereidend werk heeft de RVA in 2013 een EMAS-registratie behaald voor zijn gebouw van het hoofdbestuur. Die operatie zal worden uitgebreid naar de andere bureaus waarvan de RVA eigenaar is.

In het kader van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft de RVA opnieuw, zoals hij dat al 3 jaar doet, meer dan 300 stagiairs, zowel studenten als werkzoekenden, onthaald. Onder die stagiairs waren er 91 werkzoekenden die in 2013 een instapstage hebben gevolgd bij de RVA, die daardoor de eerste werkgever van het land is geworden voor dat soort stage.

Belang van partnerships

De RVA is ervan overtuigd dat een goede samenwerking met zijn partners zorgt voor een optimalisering van de resultaten van zijn activiteiten op de maatschappij en van de tevredenheid van zijn klanten. De RVA onderhoudt gestructureerde partnerschappen, vooral met de uitbetalingsinstellingen, de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling, de diensten voor beroepsopleiding en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Die partnerschappen nemen de vorm aan van regelmatige vergaderingen, uitwisselingen van informatie en gemeenschappelijke projecten.

De RVA werkt ook actief mee aan synergieën met de andere socialezekerheidsinstellingen, zowel op het vlak van human resources, logistiek, informatica als audit.

Internationale erkenning

De RVA kreeg op internationaal vlak een prestigieuze prijs, die om de drie jaar wordt uitgereikt, en was daarmee laureaat van de prijs voor goede praktijken in Europa, uitgereikt door de Internationale Vereniging voor Sociale Zekerheid. De RVA kreeg die prijs, die werd uitgereikt op het Europese forum van de Sociale Zekerheid dat plaatsvond in Istanboel van 28 tot 30 mei 2013, voor de uitvoering van de “preventie- en activeringsstrategie in het werkloosheidsstelsel in België”.

De jury koos die goede praktijk uit 56 inzendingen van 26 organisaties uit 17 landen.

Opnieuw een moeilijk jaar met belangrijke uitdagingen

Meerdere indicatoren lijken aan te tonen dat het ergste van de crisis achter de rug is. Sinds het 2de kwartaal van 2013 is de groei ten opzichte van 1 jaar voordien opnieuw lichtjes positief geworden, wat kwartaal na kwartaal bevestigd wordt. Volgens de Nationale Bank zouden we in 2014 een lichte groei van de werkgelegenheid kennen (+ 13 000) maar zal, gezien de groei van de beroepsbevolking, die stijging onvoldoende zijn om een nieuwe toename van de werkloosheid te vermijden. De stijging van de werkloosheid in 2014 wordt geraamd op 9 700 bijkomende personen.

Ook al heeft de werkloosheid tot nu toe beter standgehouden tegen de crisis dan in de meeste andere Europese landen, toch wordt ons land nog altijd geconfronteerd met structurele problemen die slechts traag opgelost geraken. De uitstroompercentages van werklozen naar werk blijven laag, in het bijzonder voor de risicogroepen. Het aantal langdurig werklozen blijft hoog, ook al is het aanzienlijk gedaald bij de -50-jarigen. En de verschillen tussen de regionale werkloosheidspercentages blijven zeer hoog.

Het bereiken van een tewerkstellingsgraad van 73,2% zoals gedefinieerd in het kader van de strategie 2020 voor werkgelegenheid en groei blijkt des te moeilijker aangezien de conjunctuur niet gunstig is en de opgelegde maatregelen voor het consolideren van het budget de beschikbare middelen beperken.

Maar er zijn ook opportuniteiten. De pensionering van talrijke werknemers van de babyboomgeneratie verhoogt het aantal vacatures voor vervangingen en tempert de vertraging van de creatie van nieuwe jobs.

Dat demografische verschijnsel heeft ook een gunstige invloed op de werkloosheidsstatistieken en -uitgaven. In 2013 hebben, net als in 2012 en 2011, ongeveer 30 000 werklozen en werklozen met bedrijfstoelage de leeftijd van 65 jaar bereikt en het werkloosheidsstelsel voor dat van de pensioenen verlaten. In het midden van de jaren 2000 waren het er slechts 15 000.

De regering heeft ook een nooit gezien pakket hervormingen uitgewerkt om de voormelde uitdagingen aan te gaan. Er zijn in 2012 en 2013 al maatregelen van kracht geworden. Ook al hebben sommige van die maatregelen al een reële impact gehad (hervorming van de tijdelijke werkloosheid, de meer degressieve vergoeding van de volledige werkloosheid, de werkloosheid met bedrijfstoelage, het tijdskrediet, de dienstencheques, de vrijstellingen, de activering van het zoekgedrag naar werk ...), toch is het nog te vroeg om er conclusies uit te trekken aangezien het gaat om structurele maatregelen waarvan de effecten pas op langere termijn voelbaar zullen zijn.

De voorbereiding van de 6de staatshervorming

Door de 6de staatshervorming zullen bevoegdheden van de RVA worden overgeheveld naar de gewesten en de gemeenschappen: opvolging van de actieve en passieve beschikbaarheid van de werklozen, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, dienstencheques, maatregelen voor de activering van de uitkeringen, vrijstellingen voor het hervatten van studies en voor het volgen van een opleiding, outplacement, een deel van de loopbaanonderbreking ...

Op juridisch niveau zullen die bevoegdheden overgeheveld worden op 1 juli 2014 maar de operationele overdracht en in het bijzonder de overdracht van personeelsleden zal ten vroegste vanaf 2015 plaatsvinden.

De RVA bereidt de overdrachten actief voor. Alle nuttige documentatie werd bezorgd, opleidingen en ontdekkingsstages werden georganiseerd.

De RVA werkt momenteel aan de ontwerpprotocollen die de relaties regelen tijdens de overgangperiode en nadien. De RVA heeft ook een grondig opleidingsprogramma ontwikkeld van een dertigtal dagen voor de medewerkers van de regionale diensten. Die opleidingen gaan binnenkort van start en worden aangevuld met een stage in onze diensten.

Raadpleeg het volledige jaarverslag op www.rva.be